

Radicale vernieuwing zorg

Ondersteund door

Ups en downs in coronatijd

Geplaatst op 11 september 2020

Het waren moeilijke maanden. Vanaf het moment dat het corona-virus in Nederland toesloeg. En vanaf het moment dat allerlei landelijke maatregelen volgden om verspreiding van het virus zo veel mogelijk te beperken.

Iedereen heeft verhalen over die eerste weken in maart en begin april. Het bizarre om contacten met anderen zoveel mogelijk te moeten vermijden, op afstand te blijven, thuis te blijven.

Over wat dit met je doet. De verwarring, angst en onrust die dit gaf. Maar voor sommigen ook rust.

*"Wat willen we niet meer, onder geen beding.
Wat willen we anders?"*

Het bizarre van de sluiting van de verpleeghuizen. De deuren gingen dicht voor de bewoners. Zij konden niet meer naar buiten. En de deuren gingen dicht voor naasten en vrijwilligers. Zo min mogelijk medewerkers over de vloer, anders dan de directe zorgmedewerkers. Ook hierover zijn volop verhalen. Verhalen over eenzaamheid, achteruitgang, verdriet. Maar ook over aandacht voor elkaar, over attenties en minder onrust.

Ervaringen delen

In de beweging Radicale vernieuwing verpleeghuiszorg waren volop bijeenkomsten gaande van actieteams die met actuele vraagstukken bezig zijn. Er is een actieteam dat vanuit een visie op vrijheid en veiligheid voor het levensgeluk van cliënten wil omgaan met de nieuwe Wet zorg en dwang. Een actieteam is aan de slag met vernieuwing van het zorgonderwijs. En in een ander actieteam helpen de deelnemers elkaar in het

zoeken naar manieren om als bewoners in het verpleeghuis deel uit te blijven maken van de samenleving. En naar manieren om de burens / buurt / samenleving te betrekken bij het verpleeghuis.

De bijeenkomsten stonden ineens allemaal stil. Alle aandacht ging – terecht – uit naar de veiligheid en bescherming van bewoners en medewerkers.

Er kwam wel iets anders voor in de plaats. De behoefte om met elkaar ervaringen uit te wisselen en elkaar te helpen met tips hoe om te gaan met de bezoeksregeling. Er volgden goed bezochte video-ontmoetingen tussen bestuurders, coördinatoren en voorzitters van crisisteam. En ook tussen cliëntenraden van bij de beweging betrokken organisaties.

“We willen kritisch en verdiepend onderzoeken welke waarden ten grondslag liggen aan de afwegingen en keuzes die zijn gemaakt.”

Nu we bijna een half jaar verder zijn en er meer kennis en ervaring is over het virus, ontstaat de behoefte om meer diepgaand te reflecteren. We willen kritisch en verdiepend gaan onderzoeken welke waarden ten grondslag liggen aan de afwegingen en keuzes die zijn gemaakt. Met alle betrokkenen: cliënten, cliëntenraden, naasten, medewerkers, voorzitters crisisteam en bestuurders. Omdat ieder een eigen perspectief heeft en het waardevol is om deze perspectieven met elkaar te delen. Isabelle van der Wijk (Viattence) en Daphne Mensink (Sensire) hebben het initiatief genomen om voor deze reflectie een nieuw actieteam te starten. In totaal gaan 10 organisaties, verspreid over het land, meedoen.

Ik verwacht dat deze reflectie veel inzichten op gaat leveren voor de toekomst. Over voornemens: Wat willen we niet meer, onder geen beding? Wat willen we op een andere manier? En wat willen we behouden of doorontwikkelen in wat we hebben zien ontstaan in de corona-maanden?

Mooie, nieuwe dingen

Want het bijzondere is, dat er ook allerlei nieuwe, mooie dingen gebeurden. Ik noem er alvast een paar.

Bij Woonzorggroep Samen zagen de artsen, begeleiders en paramedici dat sommige behandelingen aan bewoners niet meer gegeven konden worden. Een van de bewegingsagogen besloot toen maar bij Schoonmaak en Hygiëne in te springen. Zo van: “Ik heb nog wat uurtjes over, ik ga wel toiletten schoonmaken”. Zo’n 40 behandelaars zijn getraind in het helpen van bewoners bij dagelijkse levensverrichtingen. Iemand naar het toilet brengen doe je normaal niet als psycholoog. Functie of status maakte niet meer uit, dat viel weg.

Bij Raffy-Lale-Leystroom werden de medewerkers door de omstandigheden bijna gedwongen na te denken of ze datgene wat zij normaal doen op een *andere* manier zouden kunnen doen. Er was nogal weerstand bij zorgmedewerkers tegen het gebruik van een ‘slimme bril’, een e-health oplossing waardoor een expert kan meekijken en advies kan geven. In de afgelopen maanden gaf de verpleegkundig specialist op afstand

medisch advies, fysiotherapie hielp met advies en coaching van de zorg wat betreft het bewegingsapparaat. Ook voor de ergotherapie werkte het; er is zelfs al op afstand een rolstoelaanpassing gedaan. En er is een intern mobiel team onbegrepen gedrag, een kleine club van specialisten, psychologen, een psychiatrisch verpleegkundige en een sociaal-pedagogisch hulpverlener die op afstand mee kunnen kijken, als dit nodig is.

“Hé, een andere bril”

Er wordt bij deze zorgorganisatie altijd het akkoord gevraagd van een bewoner, als die dat nog kan geven. Maar het is bij iedereen bekend, ook de cliëntenraad en de mantelzorgers zijn geïnformeerd over deze nieuwe manier van werken. Van de bewoners merkt het grootste deel de bril nauwelijks op. Of ze zeggen: “Hé, een andere bril”. Ook voor hen begint het gewoon te worden. De medewerkers ervaren het als steun.

Dat een virus vaart zou brengen in het werken op deze manier, had niemand kunnen bedenken.

Zie verder ook deze artikelen over (verrassende) inzichten onze vernieuwingsbeweging in deze bijzondere tijd:

- [Bijeen-komsten bezoek-regeling: zoektocht naar maatwerk](#)
- [Online bijeen-komsten cliënten-raden | Verslag & aan-kondiging](#)
- [“Functie of status maakte ook niet uit, dat viel weg”](#)
- [Raffy | Lâle | De Leystroom ging het anders doen met de ‘slimme bril’](#)